

***METODIKA TERITORIJU LĪDZSVAROTAS ATTĪSTĪBAS
UN RĪGAS STARPTAUTISKĀS KONKURĒTSPĒJAS
HORIZONTĀLO PRIORITĀŠU
ĪSTENOŠANAI***

Izstrādāja Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija

IEVADS

Nozīmīgākajos Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk – ES SF) plānošanas dokumentos 2007.-2013. gada programmēšanas periodam (Valsts stratēģiskajā ietvara dokumentā un darbības programmās) teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja ir noteiktas kā horizontālās prioritātes, kas ievērojamas, plānojot un ieviešot Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīcijas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 26.jūnija noteikumu „Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu” 3.3.apakšpunktu, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (turpmāk - RAPLM) ir atbildīga par horizontālo politiku – teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja – koordināciju.

Lai nodrošinātu iepriekš minēto, RAPLM līdz šim ir sniegusi atzinumus atbildīgajām institūcijām par to kompetencē esošajām ES SF atbalsta aktivitātēm, organizējusi diskusijas, lai identificētu principus un kritērijus, kurus piemērojot atbalsta aktivitāšu ieviešanā tiktu sekmēta iepriekšminēto horizontālo prioritāšu īstenošana. Papildus, lai izvērtētu aktivitāšu ieguldījumu teritoriju līdzsvarotas attīstības sekmēšanā, tika panākta vienošanās ar atbildīgajām institūcijām par atbalsta plānošanu un uzraudzību reģionālā iedalījumā (t.i., izstrādājot darbības programmu papildinājumus, sasniedzamie rādītāji tika noteikti plānošanas reģionu iedalījumā).

Horizontālo prioritāšu īstenošanai ieteicams ievērot labās prakses piemēru atbalsta aktivitāšu plānošanā, kā arī projektu sagatavošanā un īstenošanā, nodrošinot saskaņu ar teritorijas attīstības programmā definētajām teritorijas attīstības prioritātēm un ņemot vērā teritorijas plānojumā noteiktās teritorijas izmantošanas iespējas.

Ņemot vērā Finanšu ministrijas 2007.gada 29.janvāra izvērtējumā „*Horizontālo prioritāšu ieviešanas izvērtējums*” noteiktos secinājumus par horizontālo prioritāšu īstenošanu Vienotā programmdokumenta 2004.-2006.gadam ietvaros¹, un, lai nodrošinātu horizontālo prioritāšu ieviešanas sistēmas funkcionēšanu ES SF 2007.-2013.gada programmēšanas periodā, RAPLM ir izstrādājusi metodiku horizontālo prioritāšu – teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja –īstenošanai.

Metodikas mērķis ieviest vienotu kārtību horizontālo prioritāšu – teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja – mērķu un principu integrēšanai ES SF programmēšanas, ieviešanas un uzraudzības procesā, tādējādi sekmējot reģionālās politikas prioritāšu īstenošanu.

Mērķa sasniegšanai tiek izvirzīti šādi **uzdevumi**:

- ✚ definēt horizontālo prioritāšu – teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja – mērķus;
- ✚ izveidot mehānismu, kā nodrošināt horizontālo prioritāšu – teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja – ievērtēšanu programmēšanas un ieviešanas dokumentos;
- ✚ identificēt instrumentus horizontālo prioritāšu – teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja – īstenošanas uzraudzībai.

¹Kaut arī horizontālo prioritāšu ieviešanas mehānisms ir labi integrēts ES struktūrfondu ieviešanas kopējā sistēmā, taču tā darbībā ir šādi būtiskie trūkumi:

- nav definēti konkrēti sasniedzamie **mērķi horizontālo prioritāšu jomā**, kuriem jābūt skaidri nodefinētiem, lai sasniegtu plānoto ietekmi definētās problēmas risināšanā;
- nav skaidra **metodika**, saskaņā ar kuru katra Vienotā programmdokumenta 2004.-2006.gadam **aktivitāte veicina katras horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu**;
- ne vienmēr prasības projektu pieteicējiem ir skaidri definētas caur projektu atlases kritērijiem un projektu veidlapām, kur nepieciešams nodrošināt **savstarpēju saskaņotību**.

1. HORIZONTĀLĀ PRIORITĀTE - TERITORIJU LĪDZSVAROTA ATTĪSTĪBA

1.1. Horizontālās prioritātes apraksts

Horizontālās prioritātes – teritoriju līdzsvarota attīstība – mērķis ir nodrošināt sociālās un ekonomiskās attīstības līmeņu un tempu sabalansēšanu atsevišķās valsts teritorijās (t.sk., plānošanas reģionos, konkrētās pašvaldībās), efektīvi izmantojot tajās pieejamos resursus (dabas, cilvēkresursus, kultūras u.c.) izaugsmes sekmēšanai. Izmantojot teritoriju attīstības īpatnības un izaugsmes potenciālu, ir iespējams panākt maksimālu investīciju atdevi, nodrošinot iedzīvotājiem kvalitatīvus dzīves apstākļus un izaugsmes priekšnosacījumus neatkarīgi no to piederības konkrētai teritorijai.

Dzīves kvalitāte ir komplekss sociāls, ekonomisks, politisks jēdziens, kas aptver plašu valsts iedzīvotāju dzīves apstākļu kopumu (*sk. 1.att.*), t.sk.,

- ✚ pieejamu darbu (t.sk., konkurētspējīgs atalgojums);
- ✚ pieejamu mājokli un sakoptu dzīves telpu (t.sk., kopta un pieejama kultūrvide);
- ✚ pieejamus / sasniedzamus sabiedriskos pakalpojumus (izglītības, veselības, sociālās un alternatīvās aprūpes; sabiedriskā transporta droši un kvalitatīvi pakalpojumi u.tml.);
- ✚ pieejamas / sasniedzamas izklaides un atpūtas iespējas.

1.att. Dzīves kvalitāte

Lai sekmētu līdzvērtīgus dzīves, darba un vides apstākļus valsts iedzīvotājiem visā Latvijā, dzīves kvalitātes līmeņa tuvināšanu Eiropas valstu līmenim, konkurētspējas paaugstināšanos pārējo Eiropas Savienības reģionu vidū, ir būtiski:

- ✚ izveidot darboties spējīgas vietējās pašvaldības, īstenojot administratīvi teritoriālo reformu, tādā veidā nodrošinot kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus iedzīvotājiem;
- ✚ nostiprināt plānošanas reģionu lomu plānošanas sistēmā, sekmējot to administratīvo un plānošanas kapacitāti;
- ✚ nodrošināt vertikālo (starp visiem pārvaldes līmeņiem – nacionālais, reģionālais, vietējais) un horizontālo (starp nozarēm) koordināciju, tādā veidā panākot saskaņotu virzību uz kopēju mērķu sasniegšanu.

Teritoriju līdzsvarotas attīstības veicināšanai Latvijā ir lietderīgi piemērot šādus politikas risinājumus / instrumentus:

- ✚ policentrisca attīstība, kas balstās uz dažādu līmeņu attīstības centru² izaugsmes sekmēšanu;
- ✚ teritoriāli diferencētu (pilsētām, laukiem, pierobežas teritorijām u.tml.) atbalsta instrumentu piemērošana atbilstoši konkrēto teritoriju izaugsmes potenciālam un vajadzībām.

1.2. Mehānisms horizontālās prioritātes ievērtēšanai

Lai nodrošinātu horizontālās prioritātes īstenošanu, ieviešot ES SF atbalsta aktivitātes, ierosinām vadīties pēc šādas shēmas:

Programmēšanas līmenī:

Tiek izvērtēts, vai aktivitātei **ir ietekme, nav ietekmes vai ir pastarpināta jeb netieša ietekme** uz horizontālās prioritātes – teritoriju līdzsvarota attīstība – mērķu sasniegšanu.

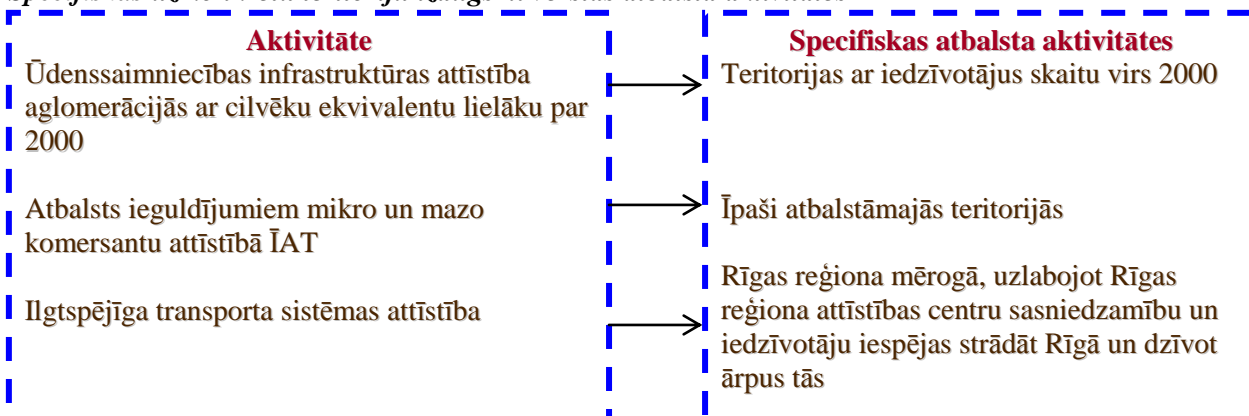
1. Aktivitātei **ir ietekme** uz teritoriju līdzsvarotas attīstības horizontālās prioritātes īstenošanu, ja, balstoties uz politiku ir atzīta nepieciešamība/ lietderība diferencēt atbalstu teritorijām, dodot priekšroku vai ierobežojot konkrētas valsts teritorijas atbalsta saņemšanai.

Attiecīgi programmēšanas dokumentos (darbības programmās un darbības programmas papildinājumos) tiek identificēti **vispārīgi horizontālās prioritātes ieviešanas teritoriālie principi** atbalsta diferencēšanai:

- a. specifiskas uz konkrētu teritoriju izaugsmi vērstas atbalsta aktivitātes,
- b. specifiski projektu vērtēšanas kritēriji, kas dod priekšroku³ vai priekšrocību⁴ par labu kādam no projektiem konkrētās teritorijās,
- c. diferencēta Eiropas Savienības fondu līdzfinansējuma likme jeb samazināts līdzfinansējuma apjoms sociāli ekonomiskā ziņā attīstītākām teritorijām,
- d. teritoriālā kvota jeb noteikts finansējuma apjoms konkrētai teritorijai.

Piemēri no darbības programmām un darbības programmu papildinājumiem:

Specifiskas uz konkrētu teritoriju izaugsmi vērstas atbalsta aktivitātes

² Attīstības centrs – apdzīvota vieta, kurā koncentrējas cilvēkresursi, sociālā un ekonomiskā aktivitāte.

³ Ir izšķiroši projektu atlasē, t.i., ja projekta iesniegums neatbilst izvirzītajam kritērijam, iesniegumu noraida.

⁴ Dod papildus punktus projektu vērtēšanā.

Specifiski projektu vērtēšanas kritēriji

Aktivitāte	Kritēriji
Vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalsts	ārpus Rīgas, priekšroku dodot pašvaldībām ar augstu bezdarba līmeni
Tranzītielu sakārtošana pilsētu teritorijās	satiksmes intensitāte, ielas seguma stāvoklis stāvoklis
Satiksmes drošības uzlabojumi apdzīvotās teritorijās ārpus Rīgas	priekšroka pašvaldībām ar zemāku attīstības indeksu

Diferencētā līdzfinansējuma likme

Aktivitāte	Diferencēta līdzfinansējuma likme
Atbalsts nodarbināto apmācībām	lielākā atbalsta intensitāte ĪAT projektiem
Augstas kvalifikācijas darbinieku piesaiste	augstāka atbalsta intensitāte projektiem ārpus Rīgas, Rīgas rajona
Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo atkritumu izgāztuvju rekultivācija	Rīgā 50% apjomā, pārējā Latvijas teritorijā – 85% apjomā

Reģionālās kvotas

Aktivitāte	Kvotas
Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centros	proporcionāli iedzīvotāju skaitam, bērnu skaitam pirmsskolas vecumā, vietu skaitam PII bērniem pirmsskolas vecumā, bērnu skaitam rindā uz vietām PII plānošanas reģionā
Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai	proporcionāli iedzīvotāju skaitam, dienas aprūpes centru skaitam, bērnu skaitam pirmsskolas vecumā, invalīdu skaitam plānošanas reģionā
1.šķiras valsts autoceļu maršrutu sakārtošana	proporcionāli 1.šķiras ceļu tīkla kopgarumam (km) un neasfaltēto posmu garumam reģionā

Iepriekš minētie horizontālās prioritātes īstenošanas principi var tikt kombinēti.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Pirmsskolas izglītības infrastruktūras attīstība nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centros</i>
Teritoriālais princips	<i>1. Specifiska aktivitāte (īstenošanos nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centros) 2. Teritoriālā kvota (kvota plānošanas reģionam, kas tiks aprēķināta proporcionāli iedzīvotāju skaitam, bērnu skaitam pirmsskolas vecumā, vietu skaitam PII bērniem pirmsskolas vecumā, bērnu skaitam rindā uz vietām PII plānošanas reģionā)</i>

2. Iespējams, ka aktivitātei īstenošanai ir ***pastarpināta jeb netieša ietekme*** uz horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu, kas nozīmē, ka aktivitātes ietvaros netiek paredzēti specifiski principi teritoriju līdzsvarotas attīstības horizontālās prioritātes sekmēšanai, bet tās īstenošanas rezultātā konkrētās valsts teritorijās tiks sekmēta kvalitatīvas dzīves apstākļu veidošanās.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanai</i>
Teritoriālais princips	<i>Netiek noteikts, aktivitātes ietvaros sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi tiks īstenoti visās pašvaldībās. Pasākumu īstenošanas rezultātā tiks palielināta pašvaldības sociālā dzīvojamā fonda energoefektivitāte, vienlaikus uzlabojot tā kvalitāti un ilgtspēju, tādējādi nodrošinot sociāli mazaizsargātas personas valsts teritorijās ar adekvātu mājokli</i>

3. Aktivitātei **nav ietekmes** uz teritoriju līdzsvarotas attīstības horizontālās prioritātes veicināšanu, ja netiek paredzēti teritoriāli principi atbalsta diferencēšanai, līdz ar to aktivitātes īstenošanas rezultātā netiks nodrošināta sociālās un ekonomiskās attīstības līmeņu un tempu sabalansēšana atsevišķās valsts teritorijās. Attiecīgi ieviešanas līmenī (Ministru kabineta noteikumos) vairs nav nepieciešams paredzēt principus teritoriju līdzsvarotas attīstības ievērtēšanai.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Politikas veidošanas, ieviešanas un tās ietekmes izvērtēšanas pilnveidošana</i>
Teritoriālais princips	<i>Netiek noteikts. Aktivitātes ietvaros plānots uzlabot politikas plānošanas, ieviešanas un politikas ietekmes novērtēšanas kvalitāti, nodrošinot visu lēmumu pieņemšanā iesaistīto pušu zināšanu un prasmju pilnveidošanu un lēmumu pieņemšanai nepieciešamo atbalsta instrumentu attīstību. Minētās darbības nav vērstas uz konkrētu teritoriju izaugsmes sekmēšanu, bet valsts attīstību kopumā.</i>

Ieviešanas līmenī:

- Balstoties uz programmēšanas līmenī noteiktajiem vispārīgajiem horizontālās prioritātes īstenošanas principiem, tiek identificēti **detalizēti** horizontālās prioritātes ieviešanas principi, t.i., atbalsta saņemšanas nosacījumi / prasības.
- Ja programmēšanas līmenī kā vispārīgs princips ir noteiktas **specifiskas** uz konkrētu teritoriju attīstību vērstas **atbalsta aktivitātes**, ieviešanas dokumentācijā (t.i., Ministru kabineta noteikumos) tiek identificēti atbalsta saņēmēji noteiktās teritorijās jeb noteiktas projektu īstenošanas teritorijas, t.i. projekti tiks iesniegti, vērtēti un atbalstīti no noteiktām teritorijām. Projekta iesnieguma veidlapā projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu un papildus nepieciešamo informāciju, lai apstiprinātu atbilstību teritoriālajam principam. Minētais teritoriālais princips var tikt piemērots gan ierobežotas projektu iesniegumu atlases (IPIA), gan atklātas projektu iesniegumu atlases (APIA) gadījumā.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2 000”</i>
Teritoriālais princips	<i>Specifiska uz konkrētu teritoriju izaugsmi vērsta atbalsta aktivitāte</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek noteikts, ka projekti tiks īstenoti aglomerācijās, kurās cilvēku ekvivalents pārsniedz 2 000</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu un iedzīvotāju skaitu tajā</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

Aktivitātes nosaukums	<i>Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās</i>
Teritoriālais princips	<i>Specifiska uz konkrētu teritoriju izaugsmi vērsta atbalsta aktivitāte</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek noteikts, ka atbalstu var saņemt, ja projekts tiek īstenots īpaši atbalstāmajās teritorijās</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu</i>
Projektu atlases veids	<i>APIA</i>

3. Ja programmēšanas līmenī kā vispārīgs princips ir **noteikti specifiski projektu vērtēšanas kritēriji**, tad ieviešanas dokumentācijā var tikt noteikti šādi projektu vērtēšanas kritēriju veidi:

- a. **kritērijs/i, kas dod priekšroku jeb ir izšķiroši projektu atlasē** (*atbilstības kritērijs*), t.i., pamats projekta turpmākai vērtēšanai vai noraidīšanai. Projekta iesnieguma veidlapā tiek paredzēta sadaļa, kurā projekta iesniedzējs sniedz prasīto informāciju.

Teritoriālā principa piemērošanai IPIA un APIA gadījumā ir vienādi nosacījumi.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Valsts I.šķiras autoceļu maršrutu sakārtošana</i>
Teritoriālais princips	<i>Specifisks projektu vērtēšanas kritērijs</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek paredzēts projektu vērtēšanas kritērijs – projektam ir būtiska nozīme attiecīgā reģiona attīstībā (savieno reģionālos attīstības centrus, savieno reģionu centrus ar nacionālajiem attīstības centriem, Rīgu, Eiropas komunikāciju tīklu, nodrošina pieejamību reģionu attīstības centriem) vai arī projekts ir iepriekšējās autoceļu atjaunošanas programmās iesāktā maršruta turpinājums un projekts atrodas maršrutā, kas saskaņots ar plānošanas reģiona attīstības padomi (attiecīgi, ja projekts neatbilst kritērijam, tiek pieņemts lēmums par tā noraidīšanu)</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda īstenošanas teritoriju un pārējo informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu atbilstību Ministru kabineta noteikumos definētajiem kritērijiem</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

- b. **kritērijs/i, kas dod priekšrocību jeb papildus punktus projektu vērtēšanā (kvalitātes kritērijs)**, kas ir pamats projektu prioritizēšanai. Kritērija vērtējumam jābūt **kvantificējamam** un **skaidri izmērāmam**. Projekta iesnieguma veidlapā paredzēta sadaļa, kurā projekta iesniedzējs sniedz prasīto informāciju.

Teritoriālā principa piemērošanai IPIA un APIA gadījumā ir vienādi nosacījumi.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība</i>
Teritoriālais princips	<i>Specifisks projektu vērtēšanas kritērijs</i>
Ministru kabineta noteikumi	<p><i>Tiek paredzēts projektu vērtēšanas kritērijs (tiek vērtēts punktu skalā, lielāku punktu skaitu dodot projektiem, kas īstenojami teritorijās ar augstu bezdarba līmeni) – vai projekts paredz teritoriju līdzsvarotu attīstību veicinošus instrumentus, nodrošinot pakalpojumu pieejamību, īpaši, teritorijās ar augstu reģistrētā bezdarba līmeni un teritorijās ar lielu brīvo darba vietu skaitu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>projekts nodrošina pakalpojumu pieejamību teritorijās, kur reģistrētā bezdarba līmenis ir 15,01% un vairāk – 4</i> - <i>projekts nodrošina pakalpojumu pieejamību teritorijās, kur reģistrētā bezdarba līmenis ir no 10,01 līdz 15,00% – 3</i> - <i>projekts nodrošina pakalpojumu pieejamību teritorijās, kur reģistrētā bezdarba līmenis ir no 5,00 līdz 10,00% – 2</i> - <i>projekts nodrošina pakalpojumu pieejamību teritorijās, kur reģistrētā bezdarba līmenis ir līdz 4,99% – 1</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu, reģistrētā bezdarba līmeni tajā un pārējo informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu atbilstību Ministru kabineta noteikumos definētajiem kritērijiem</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

Aktivitātes nosaukums	<i>Atbalsts doktora un maģistra studiju programmu īstenošanai</i>
Teritoriālais princips	<i>Specifisks projektu vērtēšanas kritērijs</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek definēts kritērijs, kas dod priekšrocību jeb papildus punktus reģionālajām augstākās izglītības iestādēm, t.i., tiek vērtēts projekta iesniedzēja reģionālais izvietojums, attiecīgi, ja projekts tiek īstenots Latgales plānošanas reģionā, tam tiek piešķirti 4 punkti, Vidzemes plānošanas reģionā – 3, Kurzemes vai Zemgales plānošanas reģionā – 2, Rīgas plānošanas reģionā – 1</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

Aktivitātes nosaukums	<i>Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība</i>
Teritoriālais princips	<i>Specifisks projektu vērtēšanas kritērijs</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek definēts kritērijs (tiek vērtēts punktu skalā, lielāku punktu skaitu dodot projektiem, kas aptver plašāku teritoriju) - projekta ietvaros veikto ieguldījumu teritoriālās ietekmes mērogs:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>viena plānošanas reģiona mērogā – 1</i> - <i>vairāku plānošanas reģionu mērogā – 2</i> - <i>Latvijas mērogā - 3</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu un veikto ieguldījumu teritoriālās ietekmes mērogu:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>viena plānošanas reģiona mērogā</i> - <i>vairāku plānošanas reģionu mērogā</i> - <i>Latvijas mērogā,</i> <i>aprakstot, kādā veidā tas tiks nodrošināts (t.i., vai un kā projekta īstenošanas rezultātā tiks nodrošināta mērķa grupas vajadzību risināšana atbilstoši pieprasījumam)</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

4. Ja programmēšanas līmenī kā vispārīgs princips ir noteikta **diferencēta līdzfinansējuma likme** projektu atlasē, ieviešanas dokumentācijā tiek noteikts līdzfinansējuma likmes apjoms konkrētām atbalsta teritorijām, iespēju robežās pamatojot noteikto likmes apjomu (sociāli ekonomiskie rādītāji, kvalitatīvs vērtējums). Projekta iesniedzējs projektu iesnieguma veidlapā norāda plānotās izmaksas atbilstoši Ministru kabineta noteikumos norādītai atbalsta likmei. **Diferencētas līdzfinansējuma likmes noteikšana neietekmē projektu iesniegumu kvalitātes vērtēšanas procesu.**

Teritoriālā principa piemērošanai IPIA un APIA gadījumā ir vienādi nosacījumi.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo atkritumu izgāztuvju rekultivācija</i>
Teritoriālais princips	<i>Diferencēta līdzfinansējuma likme</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek noteikts, ka izgāztuvju rekultivācijai Kohēzijas fonda atbalsta likme Rīgā paredzēta 50% apjomā, pārējā Latvijas teritorijā – 85% apjomā</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda īstenošanas teritoriju un projekta izmaksas plāno atbilstoši Ministru kabineta noteikumos noteiktajam līdzfinansējuma likmes apjomam</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

5. Ja programmēšanas līmenī kā vispārīgs princips ir noteikta **teritoriālā kvota**, ieviešanas dokumentos tiek noteikts teritoriālās kvotas apmērs, balstoties uz konkrētas teritorijas sociālekonomiskās attīstības rādītājiem. **Teritoriālās kvotas noteikšana neietekmē projektu iesniegumu kvalitātes vērtēšanas procesu.**

Teritoriālā principa piemērošanai IPIA un APIA gadījumā ir vienādi nosacījumi.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>1.šķiras valsts autoceļu maršrutu sakārtošana</i>							
Teritoriālais princips	<i>Teritoriālā kvota</i>							
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek noteikts plānošanas reģionu kvotas apmērs, kas aprēķināts ņemot vērā valsts 1.šķiras autoceļu kopējā garuma un neasfaltēto posmu īpatsvaru plānošanas reģionā.</i>							
	Reģions	1. šķiras autoceļi kopā km (grants + melnie)	% no kopējā 1.šķiras autoceļu kopējā garuma	Grants ceļi km	% no 1. šķiras ceļu ar grants segumu kopējā garuma	Reģiona koeficients (kopgaruma un grants posmu īpatsvara attiecība 50:50)	ERAF finansējums (milj.LVL)	Kopējais projektu apjoms ar 15% nac. līdzfinans. un 18% PVN (milj.LVL)
	Kurzemes	1098,6	20,6%	215,2	16,1%	0,18	27,1	37,6
	Zemgales	942,5	17,7%	255,9	19,1%	0,18	27,2	37,7
	Rīgas	938,9	17,6%	145,8	10,9%	0,14	21,1	29,2
	Vidzemes	1365,6	25,6%	493,5	36,9%	0,31	46,2	64,1
	Latgales	981,3	18,4%	226,8	17,0%	0,18	26,1	36,2
	Pavisam kopā:	5326,9	100,0%	1337,1	100,0%	1,00	147,6	204,9
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda īstenošanas teritoriju un projekta izmaksas plāno atbilstoši Ministru kabineta noteikumos noteiktajam maksimālajam projekta finansējuma apjomam</i>							
Projektu atlasē veids	<i>IPIA</i>							

Aktivitātes nosaukums	<i>Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai</i>							
Teritoriālais princips	<i>Teritoriālā kvota</i>							
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek noteikts plānošanas reģionu kvotas apmērs, kas aprēķināts balstoties uz šādiem rādītājiem - iedzīvotāju skaits; dienas aprūpes centru skaits; bērnu skaits pirmsskolas vecumā; personu ar invaliditāti skaits:</i>							
	<i>Plānošanas reģions</i>	<i>ERAF finansējums, LVL</i>	<i>% no kopējā ERAF finansējuma</i>					
	<i>Rīgas reģions</i>	<i>532 775,86</i>	<i>21</i>					
	<i>Kurzeme</i>	<i>535 874,31</i>	<i>21</i>					
	<i>Zemgale</i>	<i>472 961,24</i>	<i>19</i>					
	<i>Vidzeme</i>	<i>440 689,52</i>	<i>17</i>					
	<i>Latgale</i>	<i>565 863,26</i>	<i>22</i>					
	<i>Kopā</i>	<i>2 548 164,19</i>	<i>100</i>					
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda īstenošanas teritoriju un projekta izmaksas plāno atbilstoši Ministru kabineta noteikumos noteiktajam maksimālajam projekta finansējuma apjomam</i>							
Projektu atlasē veids	<i>APIA</i>							

2. HORIZONTĀLĀ PRIORITĀTE – RĪGAS STARPTAUTISKĀ KONKURĒTSPĒJA

2.1. Horizontālās prioritātes apraksts

Horizontālās prioritātes – **Rīgas starptautiskā konkurētspēja** – mērķis ir nodrošināt Rīgas kā ekonomisko aktivitāšu jeb darījumu, transporta un komunikāciju, inovāciju un jaunu zināšanu radīšanas, kā arī kultūras centra izaugsmi un atpazīstamību starptautiskā mērogā, izmantojot tajā pieejamos resursus un izaugsmes potenciālu, vienlaikus radot priekšnosacījumus valsts kopējai atpazīstamībai un izaugsmei starptautiskā vidē.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, būtiski ir sekmēt tādu aktivitāšu īstenošanu Rīgas pilsētā, kas vērstas uz:

- + ērtu, drošu un ātru starptautisko sasniedzamību, veidojot Latvijas un Eiropas tīklos integrētus transporta mezglus;
- + Baltijas jūras reģiona un Eiropas Savienības mēroga ekonomisko darījumu attīstību, tai skaitā radot ārvalstu investīcijām labvēlīgu vidi, nostiprinot sadarbību starp izglītības, pētniecības iestādēm un rūpniecības nozarēm, veicinot ražošanu ar augstu pievienoto vērtību, kas balstās uz inovācijām un zināšanu izmantošanu tautsaimniecībā;
- + Rīgas, kā Latvijas izglītības un izcilības centra attīstību, nodrošinot starptautisko sadarbību un apmaiņu;
- + Rīgas, kā kultūras centra attīstību, veicinot dažādus plaša mēroga pasākumus;
- + Latvijas pozitīva tēla veidošanu pasaulē.

Nodrošinot Rīgas izaugsmi starptautiskā kontekstā, vienlīdz svarīgi ir radīt mehānismu Rīgā radītās izcilības, potenciāla un resursu pārnesei uz Latvijas reģioniem, ko iespējams panākt īstenojot saskaņotu nozaru plānošanu visos pārvaldes līmeņos (nacionālā, reģionālā un vietējā), kā arī sekmējot valsts policentrisku attīstību, kas balstās uz attīstības centru izaugsmes, savstarpējās sasniedzamības, ekonomiskās un sociālās sadarbības nodrošināšanu.

Savstarpēji saskaņota un līdzsvarota Rīgas un pārējo Latvijas reģionu attīstība var nodrošināt visaugstāko iespējamo dzīves kvalitāti, darba, izglītības, atpūtas un izklaides iespējas visiem cilvēkiem, kas dzīvo, strādā, investē Latvijā vai vienkārši to apmeklē.

2.2. Mehānisms horizontālās prioritātes ievērtēšanai

Lai nodrošinātu horizontālās prioritātes īstenošanu, ieviešot ES SF atbalsta aktivitātes, ierosinām vadīties pēc šādas shēmas:

Programmēšanas līmenī:

Tiek izvērtēts, vai aktivitātei **ir** vai **nav ietekmes** uz horizontālās prioritātes – Rīgas starptautiskā konkurētspēja – mērķu sasniegšanu.

1. Aktivitātei **ir ietekme** uz Rīgas starptautiskās konkurētspējas horizontālo prioritāti, ja tās īstenošanas rezultātā Rīgas pilsētā tiks sekmēta starptautiskā sasniedzamība, starptautiska mēroga ekonomisko darījumu attīstība, inovācijas un jaunu zināšanu radīšana, starptautiskā atpazīstamība, tai skaitā īstenojot dažādus plaša mēroga pasākumus. Attiecīgi programmēšanas dokumentos tiek norādīts vai:
 - i. aktivitāte ir **vērsta tikai uz Rīgas pilsētas izaugsmes sekmēšanu**, kā atbalsta saņēmēju nosakot Rīgas pašvaldību vai Rīgas teritorijā esošu institūciju;
 - ii. aktivitātes ietvaros tiks **īstenotas darbības, kas ir vērstas uz horizontālās prioritātes mērķa sasniegšanu**, līdztekus citām pašvaldībām un tajās esošajām institūcijām paredzot atbalstu (IPIA gadījumā) vai dodot iespēju (APIA gadījumā) arī Rīgas pašvaldībai vai Rīgas teritorijā esošām institūcijām pretendēt uz finansējumu.

Piemēri no darbības programmām un darbības programmu papildinājumiem:

Aktivitātes, kas vērstas tikai uz Rīgas pilsētas izaugsmes sekmēšanu (saņēmēji – Rīgas pilsētā)

Rīgas pilsētas ilgtspējīga attīstība – aktivitātes īstenošana veicinās Rīgas starptautiskās konkurētspējas faktoru attīstību. Degradēto teritoriju sakārtošana un attīstība, balstoties uz integrētu attīstības programmu, vairo pilsētvides pievilcību, radot labvēlīgus apstākļus saimnieciskajai darbības attīstībai un nodarbinātības veicināšanai, līdz ar to uzlabojot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un Rīgas pilsētas konkurētspēju starptautiskā mērogā.

Ilgspējīga transporta sistēmas attīstība – aktivitātes īstenošanas rezultātā tiks mazināta Rīgas centra transporta plūsmas intensitāte, veicināta kvalitatīva, kopējā Eirāzijas transporta sistēmā integrēta dzelzceļa transporta infrastruktūra.

Aktivitātes, kuru ietvaros tiks īstenotas darbības, kas ir vērstas uz horizontālās prioritātes mērķa sasniegšanu (saņēmēji – t.sk., Rīgas pilsētā)

Lielo ostu infrastruktūras attīstība “Jūras maģistrāļu” ietvaros

Lidostu infrastruktūras attīstība

Atbalsts zinātnei un pētniecībai

Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās

Zinātnes komercializācija un tehnoloģiju pārnese

2. Aktivitātei **nav ietekmes** uz Rīgas starptautiskās konkurētspējas horizontālo prioritāti, ja tās īstenošanas rezultātā netiks sekmēta horizontālās prioritātes mērķu sasniegšana. Attiecīgi ieviešanas līmenī vairs nav nepieciešams paredzēt principus teritoriju līdzsvarotas attīstības ievērtēšanai.

Ieviešanas līmenī:

1. Ja programmēšanas līmenī ir paredzēta aktivitāte, kas **vērsta tikai uz Rīgas pilsētas izaugsmes sekmēšanu**, ieviešanas dokumentos tiek noteikts, ka atbalsta saņēmējs ir Rīgas pašvaldība vai Rīgas teritorijā esoša institūcija/as. Attiecīgi projekta iesniedzējs projekta iesnieguma veidlapā norāda projekta īstenošanas vietu.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Ilgspējīga transporta sistēmas attīstība</i>
Finansējuma saņēmējs	<i>Kā finansējuma saņēmējs ir noteiktas Rīgas teritorijā esošās institūcijas (VAS „Latvijas dzelzceļš”, A/S „Pasažieru vilciens”, Satiksmes ministrija)</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek noteikts, ka atbalsta saņēmējs ir Rīgas teritorijā esošās institūcijas</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda projekta īstenošanas vietu</i>
Projektu atlases veids	<i>IPIA</i>

2. Ja programmēšanas līmenī ir paredzētas aktivitātes, kuru ietvaros tiks **īstenotas darbības, kas ir vērtas uz horizontālās prioritātes mērķa sasniegšanu**, ieviešanas dokumentos tiek paredzēti projektu atlases kritēriji, atbilstību kuriem varēs nodrošināt tikai/vai galvenokārt Rīgas pašvaldība vai Rīgas pašvaldībā esošās institūcijas, ņemot vērā Rīgā pieejamos resursus un izaugsmes potenciālu. Principa piemērošanai IPIA un APIA gadījumā ir vienādi nosacījumi.

Piemēram:

Aktivitātes nosaukums	<i>Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti</i>
Finansējuma saņēmējs	<i>Finansējuma saņēmēji ir augstākās izglītības iestādes un zinātniskie institūti. Identificētie finansējuma saņēmēji galvenokārt atrodas Rīgā, līdz ar to tiks sekmēta Rīgas, kā ekonomiski konkurētspējīgas Baltijas jūras reģiona metropoles attīstība, veicinot augstākās pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu ražošanu, kā arī sadarbību starp uzņēmējiem un pētniecību</i>
Ministru kabineta noteikumi	<i>Tiek paredzēti projektu atlases kritēriji, kas ļauj izvērtēt un atbalstīt labākos projektu iesniegumus, piem., plānotais sagatavoto patentu skaits, paredzamo līgumu skaits ar komersantiem u.c.</i>
Projekta iesnieguma veidlapa	<i>Projekta iesniedzējs norāda īstenošanas teritoriju, kā arī pārējo informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu atbilstību Ministru kabineta noteikumos definētajiem kritērijiem</i>
Projektu atlases veids	<i>APIA</i>

3. ES STRUKTŪRFONDU TERITORIĀLĀ IEGULDĪJUMA PLĀNOŠANAS UN UZRAUDZĪBAS MEHĀNISMS

Posmi	Aktivitāte	Atbildīgā institūcija
Programmēšana	Teritoriju līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja tiek noteiktas kā horizontālās prioritātes, kas ievērojamas plānojot un ieviešot atbalsta aktivitātes	Vadošā iestāde, RAPLM
	Tiek identificēti vispārīgi principi atbalsta noteikšanā, sekmējot horizontālo prioritāšu īstenošanu	Atbildīgās institūcijas par aktivitāšu ieviešanu sadarbībā ar plānošanas reģioniem
	Atbalsta aktivitāšu uzraudzības rādītāji iespēju robežās tiek plānoti administratīvi teritoriālā iedalījumā (plānošanas reģionu, pašvaldību)	Atbildīgās institūcijas par aktivitāšu ieviešanu
	Tiek sniegti atzinumi par plānoto atbalsta aktivitāšu atbilstību NAP uzstādījumiem, t.sk., horizontālo prioritāšu mērķiem	RAPLM sadarbībā ar plānošanas reģioniem
Ieviešana	Atbilstoši programmēšanas posmā definētajiem vispārīgajiem principiem, tiek identificēti detalizēti horizontālo prioritāšu ieviešanas principi (Ministru kabineta noteikumu izstrāde)	Atbildīgās institūcijas par aktivitāšu ieviešanu sadarbībā ar plānošanas reģioniem
	Tiek sniegti atzinumi par ieviešanas dokumentos (Ministru kabineta noteikumos) identificēto detalizēto principu atbilstību vispārīgajiem horizontālo prioritāšu ieviešanas principiem (DP, DPP)	RAPLM sadarbībā ar plānošanas reģioniem
Uzraudzība un novērtēšana	Atbalsta aktivitāšu uzraudzības rādītāji iespēju robežās tiek apkopoti administratīvi teritoriālā iedalījumā (plānošanas reģionu, pašvaldību)	Atbildīgās institūcijas par aktivitāšu ieviešanu
	Vienotās informācijas sistēmas izstrāde un ieviešana (informācijas uzkrāšana un aktualizēšana)	Vadošā iestāde
	Reģionālās attīstības uzraudzības un novērtēšanas sistēmas izveide un ieviešana	RAPLM
	Ikgadējo ziņojumu, tematisko izvērtējumu un starpposma ziņojumu izstrāde	Vadošā iestāde sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām par aktivitāšu ieviešanu